

absque ea disciplina, quæ non solum feminis, sed etiam viris multum est necessaria. Et locus ea semper permaneat conditione qua nos eum inchoavimus, et tenuimus, ut in ipso nunquam ad habitum sanctitatis puerilis ætas recipiatur, nec alia quam in qua possit probari spiritus si ex Deo sit, et si non ultra, tamen omnino, vel usque ad xx annum jam pervenerit. Quod si qua est ætatis lascivioris, et hoc ad certum fuerit compertum, ne huic feminarum collegio debeat coadanari, ex parte Dei omnipotentis, ex parte beatissimæ, et intemeratæ Virginis et Dei genitricis Mariæ, et ex parte SS. apostolorum Petri et Pauli, contradicimus, interdiciamus, et anathematizamus. Et hoc decretum et præceptum, ut eo majorem æstimationem et stabilitatem obtineat, confirmamus, corroboramus cum auctoritate totius B

A Ecclesiæ nostræ, et cum voto et consensu omnium fratrum nostrorum, et in Christo committuntur. Jesu bone, Jesu clementissime, qui Mariam illam peccatricem post sordes et inquinamenta corporis ita honorasti, ita glorificasti, ut in resurrectione tua ipsa apostolorum apostola esse mereretur, et prima testis fieri resurrectionis tuæ, tu largire, tu annue, ut cum eadem Maria in illo die partem et societatem habeat, quicumque istis peccatricibus tuisque spontaneis pauperibus solatium et adiutorium in tuo nomine prærogabit. Et si quis eis contrarius aliquo modo exstiterit, et ne in tranquillitate tibi servire possint impedierit, si non resipiscens satisfactione digna correxerit, te altorem, te vindicem experiatur in hoc sæculo, et in futuro.

IMPRECATIO B. HUGONIS ABBATIS

Charissimis amantissimisque fratribus, et filiis fratribusque præsentibus et absentibus, frater Hugo peccator abbas, in Domino Jesu sempiternum gaudium.

Dilectissimi filii et amici mei, tam præsentibus quam futuri, vestræ innotescere charitati dignum duximus, quod benignus Deus, qui vocat quæ non sunt tanquam ea quæ sunt, me quemdam peccatorem, reum, multisque lubricitatibus obligatum in juventute mea, quam prave expendebam, sola sua misericordia dignatus fuit sæculari veste exuere, sanctæque religionis habitu induere, atque intra hujus loci gregem aggregare, ubi tunc patres ac fratres nostri me ipsum, licet indignum, licet irreligiose atque lascive viventem, licet etiam satis reclamantem, huic ovili, Deo ita disponente, opilionem elegerunt, hancque tandem gravissimam sarcinam collo meo imposuerunt. Verumtamen, sicut in præsentiarum videtur. omnipotens Deus non nostris meritis, sed sua immensa clementia, istum satis circumquaque ampliavit locum, et tam fratribus quam possessionibus ditavit. Nec solum in hac nostra regione verum etiam in Italia, in Lotharingia, in Anglia, Normannia, Francia, Aquitania, Gasconia, Provincia atque Hispania ipsum dilatavit. Unde, filii charissimi, quanto major locorum fratrumque habetur numerus, tanto mihi peccatori pro eorum excessibus gravissimus tremor incutitur, nisi magna Dei pietas, animæ meæ, vestris intervenientibus elemosynis et precibus, misereri dignetur. Cujus namque sermo, quantum reus tenear, explicare sufficit, qui cum tot tantisque propriis constrictus existam delictis, de tantorum mihi commissorum negligentis in conspectu Domini rationem redditurus sum? Alii enim eorum præventi morte, absque confessione, et corporis sanguinisque Domini perceptione, alii vero, quorum negligentias

valde timendas ego cognoscens, emendare sicut dignum esset neglexi; quidam autem præcipitiis obruti, nonnulli etiam aquis sive ignibus suffocati, aut quampluribus aliis periculis subito intercepti, de hac misera exierunt vita. Et quia tam istos quam etiam ceteros adhuc superstites, aut jam defunctos, non sicut debuissim correxerim, eosque in plurimis remissius habui, admonendum timeo ne ipsis ad æternum præmium fiat impedimentum, mihi que fortassis ad æternam gloriam reputetur adversum. In quibus omnibus Deus nobis propitius ac misericors adesse dignetur, vosque pro animæ meæ remedio deprecatorios pius exaudiat, et tam vobis quam omnibus Christianis mei memoriam agentibus, in magni judicii die indeficientis mercedis recompenset præmium. In hac equidem tam gravi obedientia, jam sexaginta annorum cursum et aliquid amplius, vestris, ut credo, suffultus orationibus, utcumque explevi. Quod si forte aliquoties corporis infirmitate, sive alio quolibet laboravi incommodo, vestræ mihi non defuerunt orationes, vestræque ad Deum petitiones. Vestram denique erga me bonam, et devotam charitatem, veramque obedientiam, meus enarrare sermo non sufficit. Quapropter, prout Deus administraverit, vos diligere studui, vos modeste tractavi, vos sicut charos amplexus sum filios. In qua videlicet indulgentia si quid peccavi, ignoscat mihi Deus. Et nunc, fili, quandiu in hac caduca vita partim pro vobis omnibus, pro nostris propriis necessitatibus agonizavi, jamque in diebus meis processi, exitus mei ignorans articulum, quamdam mihi elegi obedientiunculam, nomine Berziacum, ut cum finis cursus mei evenerit, ex ipsa in perpetuum, juxta temporis opportunitatem, cuncta quæ in cibo vel potu fuerint necessaria, in die anniversarii mei fratribus in conventu, seu in domo infirmorum morantibus, mei peccatoris memoriam recolentibus,

abunde administrentur. Quam scilicet obedientiam, satis pauperem peneque destructam, cuidam filio nostro domno Seguno reformandam commisimus. Hic vero eam aliquantulum cum quodam fratre Fulcheno, quem sibi ad hoc concesseramus, ædificavit, ibique vineas et terrulas, prout potuit, acquirere studuit. Qua jam tandem restituta, et tam exterius quam interius restructa, deinceps ad cameram respondebit. Nos ergo volumus ac præcipimus ut quicumque hanc tenuerit obedientiam, in die anniversarii, sicut jam diximus, perpetue plenam conventui exsolvat refectionem. Cuidam etiam fratri nostro, domno videlicet Petro Glocensi, qui pro hujus loci utilitate plurimum laboravit, hoc in eadem obedientia concessimus, ut in die anniversarii sui plenaria in omnibus administratio ex ipsa fratribus præparetur, unde a posteris nostris fratribus precatio deposcimus, ne ibidem sæpius hospitando, aliave consueta servitia exinde requirendo, locellus ille devastetur. Quod enim parum est, ut vulgo dicitur, de parvo dolet. Quod si fratri res suæ super hoc abundaverint, charitatis officia impendere non recuset. Aliud etiam jam olim ordinaveramus, ut scilicet de obedientia S. Hippolyti relectio fratrum conventui in cathedra S. Petri, qui fuit dies consecrationis nostræ, quandiu viverem, annuatim præberetur, sed post decessum anniversario nostro deputaretur. Verumtamen quia de hoc jam aliter disposuimus, volumus ut in eadem die cathedra scilicet B. Petri, semper hæc administratio fratribus offeratur. Domnum autem abbatem successorem nostrum, Patrem ac dominum meum, quem divina misericordia ex alto cum grege sibi credito visitet et protegat, gemens deprecor, humiliterque in Deo, ac per Deum, et propter Deum obsecro, quatenus illas Dei famulas mundana pompa exutas, pro suarum salute animarum, ad Dei laudes Marciniaci congregatas, ipse fovere, amplecti, sustentare, locumque ipsum cum omni charitate informare dignetur. Li-

A cæt enim usque ad nostra tempora feminarum congregatio minime haberetur in hujus loci consortio, istas tamen prius quidem non multas, postea vero adeo multiplicatas, nostris diebus ad sacræ religionis habitum suscepimus, locumque ædificavimus; quarum quicumque miseratus fuerit, misereatur ei Deus, hic et in futuro. Ipsum etiam dominum scilicet abbatem per eundem Deum, et Dominum nostrum supplex deprecor, gemens commoneo, ut vos, qui mihi supervixeritis, benigne, paterne, charitative tractate, et diligere dignetur, vos autem omnes in Christo filii mei filiæque tam præsentis quam absentes, quicumque nostris temporibus ad hunc sacrum ordinem venientes, pro vestrarum salute animarum, mihi qualicumque peccatori vos ipsos tradidistis, nostroque arbitrio corpora et animas vestras supposuistis, absolvat vos et nos omnipotens Deus ab omnibus peccatis, præteritis, præsentibus, et futuris. Absolvat vos, inquam, omnipotens Pater, omnipotens Filius, omnipotens Spiritus sanctus, trinus et unus Deus. Quem ego confiteor, et confessus sum, trinum personaliter, unum naturaliter, atque potentialiter. Cui omnipotenti Deo, ego reus et peccator, confiteor me nimis et nimis peccasse in cogitatione, locutione, et opere. Mea culpa. Ipsius misericordie vos commendo, eumque genu tenus invoco ut vos benedicat, vosque dextera sua protegat, et meritis ac precibus beatissimæ Dei genitricis Mariæ, beatorum apostolorum dominorum nostrorum Petri et Pauli, quibus ligandi atque solvendi jus permisit, omniumque sanctorum suorum intercessionibus vos et nos ad vitam perducatur æternam. Ubi tandem nos de vobis, vosque de nobis gaudere in perpetuum mereamur, Ipso præstante qui in Trinitate perfecta vivit et gloriatur Deus, per infinita sæculorum sæcula. Hæc autem scedula domino futuro abbati coram conventu recitetur, postquam Deo volente, sedem regimenque cum pace suscepit.

Quid beatus Hugo narraverit in capitulo vigilia Natalis Domini.

(Ex Petro Venerabili, lib. 1 Mirac., cap. 15.)

Mos est ejusdem monasterii (Cluniacensis) nati-
tatem Salvatoris cæteris solemnitatibus singulari
affectu devotius agere, et cantuum melodis, lectio-
num prolixitatibus, cereorum multiplicium accen-
sionibus, et, quod longe præstantius est, speciali
devotione, multaque lacrymarum profusione, cum
angelicis spiritibus alacriter solemnizare. Qua tempo-
ris revolutione redeunte, fratres more solito se
suaque omnia paraverunt, et ecclesias ornando alia-
que monasterii loca aptius componendo, intus et
extra festivi apparere satagebant. Supererat adhuc
beatus ille ac venerabilis pater Hugo, ultimo senio
morti quidem corporeæ, sed et vitæ post mortem

D æternæ vicinus. Qui jam instante ipsa solemnitate,
capitulum ubi fratres convenerant ingressus, hæc
ad omnes protulit verba: Noveritis, fratres, Jesum
benignum salvatorem nostrum suæ nativitatibus ve-
stræque liberationis solemnibus interesse disposuisse,
vestræque devotionis obsequium multo cum gaudio
præstolari. At contra sciatis nequam hostem vestræ
felicitati invidentem laborare, quatenus aliquas te-
nebrarum suarum nebulas tanto, si possit, splendori
intermisceat, tantæque festivitatis gloriam saltem
quantulumcunque imminuat. Frater enim (ait) qui-
dam, se utique dans intelligi, hac ipsa nocte vi-
dit ipsius misericordie matrem, perpetuam [at,